

Sygn. akt III AUa 404/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 listopada 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	sędzia Elżbieta Czaja (spr.)
	sędzia Elżbieta Gawda sędzia Krzysztof Szewczak
Protokolant: st. prot. sądowy Joanna Malena	

po rozpoznaniu w dniu 27 listopada 2019 r. w Lublinie

sprawy M. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o prawo do renty rodzinnej i renty socjalnej

na skutek apelacji M. D.

od wyroku Sądu Okręgowego w Radomiu

z dnia 9 kwietnia 2019 r. sygn. akt VI U 222/18

I. oddala apelację;

II. przyznaje adwokat *Ż. Z. od Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Radomiu)* kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych, powiększoną o należny podatek od towarów i usług z tytułu nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

Elżbieta Gawda Elżbieta Czaja Krzysztof Szewczak

Sygn. akt III AUa 404/19

UZASADNIENIE

M. D. odwołał się od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w R. z 18 stycznia 2018 roku, w sprawie odmowy przyznania mu prawa do renty rodzinnej. W uzasadnieniu wskazał, że stał się osobą niepełnosprawną już w 1989 roku, z uwagi na cukrzycę. Zakwestionował również datę powstania niezdolności do samodzielnej egzystencji określonej przez Komisję.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych w R. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu podniósł, że zaskarżona decyzja została wydana w oparciu o orzeczenie Komisji Lekarskiej ZUS, która potwierdziła orzeczenie lekarza orzecznika stwierdzające, że całkowita niezdolność do pracy wnioskodawcy nie powstała przed ukończeniem 16 roku życia lub w okresie nauki, a zatem nie spełnia przesłanek zawartych w art. 68 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach

z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Następnie M. D. odwołał się od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w R. z 18 stycznia 2018 roku, odmawiającej mu prawa do renty socjalnej. W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych w R. wniósł o jego oddalenie, podnosząc, że skarżący jest uprawniony do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy wraz z dodatkiem pielęgnacyjnym, i zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy o rencie socjalnej, renta ta nie przysługuje.

Sąd, połączył sprawy do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

Wyrokiem z 9 kwietnia 2019 roku Sąd Okręgowy w Radomiu oddalił odwołania, oraz zasądził od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Radomiu na rzecz adwokat A. L. kwotę 110 zł tytułem kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Podstawą wyroku były następujące ustalenia:

M. D., urodzony (...), w dniu 23 czerwca 2004 roku złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych w R. wniosek o przyznanie prawa do renty socjalnej. Decyzją z 29 czerwca 2004 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych w R. przyznał wnioskodawcy prawo do renty socjalnej do dnia 30 kwietnia 2005 roku. Prawo to było następnie przedłużane na mocy decyzji z 5 kwietnia 2015 roku, z 27 marca 2006 roku i z 25 lipca 2007 roku ostatecznie do 31 października 2008 roku. W dniu 27 grudnia 2013 roku, M. D. złożył wniosek o przyznanie mu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Decyzją z 25 lutego 2017 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych w R. przyznał wnioskodawcy prawo do dochodzonego świadczenia z tytułu całkowitej niezdolności do pracy okresowo od 31 stycznia 2013 roku do 31 stycznia 2015 roku. Prawo do zostało następnie przyznane skarżącemu do 30 listopada 2017 roku, a ostatecznie decyzją z 15 września 2017 roku organ rentowy przyznał wnioskodawcy prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy i dodatku z tytułu niezdolności do samodzielnej egzystencji na stałe.

W dniu 6 lipca 2017 roku M. D. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych w R. wnioski: o przyznanie prawa do renty rodzinnej po zmarłej matce – W. D., oraz o przyznanie prawa do renty socjalnej. Został skierowany na badanie przez lekarza orzecznika, który rozpoznał u niego cukrzycę typu (...), polineuropatię, angiopatię cukrzycową, jaskrę prostą, retinopatię proliferacyjną, makulopatię, odwarstwienie siatkówki, jaskrę wtórną, ślepotę oka lewego oraz praktyczną ślepotę oka prawego, i stwierdził, że wnioskodawca jest trwale całkowicie niezdolny do pracy, niezdolność ta powstała w styczniu 2013 roku, pozostaje w związku z naruszeniem sprawności organizmu powstałym przed ukończeniem 18 roku życia lub w trakcie nauki w szkole lub szkole wyższej przed ukończeniem 25 roku życia lub w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej, jak też, że skarżący jest całkowicie niezdolny do samodzielnej egzystencji, a niezdolność ta powstała w czerwcu 2017 roku.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. decyzją z 14 września 2017 roku, odmówił wnioskodawcy prawa do renty rodzinnej, zaś decyzją z 15 września 2017 roku, odmówił wnioskodawcy prawa do renty socjalnej. Z powyższymi decyzjami nie zgodził się M. D. wnosząc od nich odwołanie do Sądu Okręgowego w Radomiu.

Postanowieniami z 17 listopada 2017 roku sąd odrzucił odwołania na podstawie art. 377⁹ § 3¹ zd. 1 k.p.c. z uwagi na brak sprzeciwu od orzeczenia lekarza orzecznika do Komisji Lekarskiej. M. D. wniósł o przywrócenie terminu do wniesienia sprzeciwu i złożył przedmiotowy środek zaskarżenia. Komisja Lekarska ZUS stwierdziła, że wnioskodawca jest trwale całkowicie niezdolny do pracy, niezdolność ta powstała w styczniu 2013 roku, pozostaje w związku z naruszeniem sprawności organizmu powstałym przed ukończeniem 18 roku życia lub w trakcie nauki w szkole lub szkole wyższej przed ukończeniem 25 roku życia lub w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej, jak też, że skarżący jest całkowicie niezdolny do samodzielnej egzystencji, a niezdolność ta powstała w czerwcu 2017 roku,

przy czym brak było podstaw do orzeczenia całkowitej niezdolności do pracy powstałej przed ukończeniem 16 roku życia. Takie rozstrzygnięcie Komisji Lekarskiej było podstawą wydania przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w R. dwóch decyzji z dnia 18 stycznia 2018 roku, odmawiającej M. D. prawa do renty rodzinnej, z uwagi na to, że jego niezdolność do pracy nie powstała przed ukończeniem 16 roku życia, jak też w okresie nauki przed ukończeniem 25 roku życia oraz odmawiającej mu prawa do renty socjalnej, z uwagi na to, że skarżący ma przyznane prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłego specjalisty z zakresu diabetologii, a następnie dowód z opinii biegłego z zakresu okulistyki.

W opinii z 28 czerwca 2018 roku wydanej po przeprowadzeniu badania oraz zapoznaniu się z dokumentacją medyczną biegła z zakresu diabetologii – E. R. rozpoznała u skarżącego: cukrzycę typu (...) leczoną metodą intensywnej insulinoterapii – przewlekle niewyrównaną, retinopatię proliferacyjną z makulopatią cukrzycową, stan po panfotokoagulacji siatkówki oka prawego, odwarstwienie siatkówki, jaskrę wtórną i ślepotę oka lewego, praktyczną ślepotę oka prawego, jaskrę prostą, polineuropatię cukrzycową, nadciśnienie tętnicze, chorobę H., niedoczynność tarczycy wymagającą stosowania substancji hormonalnej, zespół nerczycowy w przebiegu zapalenie kłębków nerkowych leczony sterydami i immunosupresją w 1987 roku, przewlekłą niewydolność nerek, nadciśnienie tętnicze dobrze kontrolowane farmakologicznie oraz zapalenie mięśnia sercowego w wywiadzie. Biegła wskazała, że z uwagi na charakter schorzeń, ich przebieg i zaawansowanie późnych powikłań narządowych stwierdza istnienie u opiniowanego trwałą całkowitą niezdolność do pracy, która to powstała w styczniu 2013 roku oraz trwałą niezdolność do samodzielnej egzystencji powstałą w czerwcu 2017 roku.

Podobnie wypowiedziała się biegła z zakresu okulistyki – Z. G., która w opinii z 15 października 2018 roku rozpoznała u skarżącego: retinopatię proliferacyjną siatkówki obu oczu, jaskrę wtórną obu oczu, stan po panfotokoagulacji siatkówek obu oczu, stan po odwarstwieniu siatkówki oka lewego oraz praktyczną ślepotę oka prawego, i uznała ubezpieczonego za trwale całkowicie niezdolnego do pracy od stycznia 2013 roku oraz trwale niezdolnego do samodzielnej egzystencji od czerwca 2017 roku. W opinii uzupełniającej z 23 listopada 2018 roku biegła z zakresu okulistyki – Z. G. wskazała, że dodatkowa dokumentacja medyczna potwierdzająca pierwszą wizytę w dniu 22 czerwca 2011 roku z pełną ostrością wzroku obu oczu po korekcji szklami i prawidłowym ciśnieniem wewnątrzgałkowym oraz dalszymi wizytami odnoszącymi się jedynie do kontroli i leczenia podwyższonego ciśnienia wewnątrzgałkowego, nie daje podstaw do zmiany wydanej opinii.

Skarżący wniósł zarzuty do opinii biegłej z zakresu okulistyki i sprecyzował pytania do biegłej.

W kolejnej opinii uzupełniającej z 4 marca 2019 roku biegła z zakresu okulistyki wskazała, że stwierdzenie czy możliwa jest utrata wzroku w przeciągu 6 miesięcy jest uzależniona jest od wielu czynników takich jak prawidłowe leczenie cukrzycy, prawidłowe leczenie jaskry, od dalszego rozwoju zmian w narządzie wzroku, od odpowiedniego trybu życia. Biegła podniosła, że opinię wydała w oparciu o całość dokumentacji dostępnej w aktach sprawy, a w jej ocenie przyczyną tak słabej ostrości wzroku skarżącego nie jest nieprawidłowo leczona jaskra, ale powikłania w narządzie wzroku w przebiegu długotrwałej cukrzycy insulinozależnej w postaci retinopatii cukrzycowej proliferacyjnej siatkówek obu oczu, przebytego odwarstwienia siatkówki w oku lewym z całkowitą ślepotą oka lewego oraz jaskry wtórnej obu oczu. Konkludując biegła wskazała, że przyczyną praktycznej ślepoty pacjenta są powikłania cukrzycowe w narządzie wzroku w przebiegu długoletniej cukrzycy (...) stopnia.

Pismem z 6 marca 2019 roku ubezpieczony wniósł do Sądu Okręgowego o zażądanie dokumentacji medycznej z Poradni Okulistycznej w R., zaś po jej pozyskaniu o zwrócenie się do biegłej z zakresu chorób oczu o sporządzenie opinii uzupełniającej w celu ustalenia czy dokumentacja ta ma wpływ na treść wydanej opinii

Z uwagi na powyższe i pozyskanie dodatkowej dokumentacji medycznej, Sąd zobowiązał biegłą do ustosunkowania się do tej dokumentacji i wskazanie, czy ma ona wpływ na treść wydanych dotąd opinii

Biegła z zakresu okulistyki – Z. G. w opinii uzupełniającej z 23 marca 2019 roku, wydanej po zapoznaniu się z dodatkową dokumentacją znajdującą się w aktach sprawy wskazała, że z badania okulistycznego z dnia 19 czerwca 2007 roku, a więc wykonanego w czasie, kiedy skarżący miał 21 lat, wynika, że w tym czasie skarżący miał pełną ostrość obu oczu, zaś z badania z dnia 31 maja 2007 roku, wynika, że pole widzenia wnioskodawcy było w granicach normy, dlatego też przedłożona dokumentacja nie ma wpływu na treść wydanej opinii.

Sąd Okręgowy uznał, że odwołania nie są zasadne.

Odnosząc się do decyzji odmawiającej prawa do renty rodzinnej sąd wskazał że zgodnie z art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2018.1270) dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione mają prawo do renty rodzinnej:

1) do ukończenia 16 lat;

2) do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia, albo

3) bez względu na wiek, jeżeli stały się całkowicie niezdolne do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolne do pracy w okresie, o którym mowa w pkt 1 lub 2. Stosownie do treści art. 12 ww. ustawy niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu, przy czym całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy, natomiast częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji.

Prawo do renty rodzinnej przysługuje zatem tylko dziecku całkowicie niezdolnemu do pracy, a także niezdolnemu do samodzielnej egzystencji, które nie miało możliwości uzyskania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, a więc takiemu, które stało się niezdolne do pracy w czasie, gdy nie mogło podlegać ubezpieczeniu społecznemu z powodu wieku lub uczęszczania do szkoły. Ubezpieczony, aby uzyskać prawo do renty rodzinnej musiałby wykazać, że jest całkowicie niezdolny do pracy i samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolny do pracy przy czym niezdolność ta musiałaby powstać do ukończenia 16 roku życia (do(...) roku) lub w trakcie nauki w szkole (do 2006 roku).

Kwestią sporną w sprawie niniejszej pozostawało zatem ustalenie, czy stopień zaawansowania rozpoznanych u wnioskodawcy schorzeń powoduje jego całkowitą niezdolność do pracy w okresach wymienionych w art. 68 ust. 1 pkt 1 lub 2 ww. ustawy.

Sąd Okręgowy przeprowadził dowód z opinii biegłych specjalistów z zakresu diabetologii – E. R. oraz okulistyki – Z. G., albowiem w postępowaniu sądowym z zakresu ubezpieczeń społecznych stwierdzenie niezdolności do pracy z powodów zdrowotnych wymaga wiadomości specjalnych. W tym zakresie podstawę ustaleń stanowią dowody z opinii biegłych sądowych, posiadających medyczną wiedzę specjalistyczną adekwatną do rodzaju schorzeń osoby zainteresowanej uzyskaniem świadczenia.

Sąd Okręgowy podzielił opinie biegłych uznając je za miarodajny dowód

w sprawie. Opinie te sporządzone zostały przez specjalistów z zakresu schorzeń zdiagnozowanych u ubezpieczonego. Biegli na podstawie przeprowadzonego wywiadu, osobistego badania ubezpieczonego oraz analizy dokumentacji medycznej załączonej do akt sprawy, dokonali prawidłowego rozpoznania, zbieżnego ze stanowiskiem lekarza orzecznika ZUS i sformułowali ostateczne logiczne wnioski, które Sąd Okręgowy podzielił. Biegli w sposób precyzyjny odnieśli się do schorzeń występujących u odwołującego, określili stopień ich nasilenia i wpływ na zdolność do pracy. Wnioskodawca zgłaszał kolejne zastrzeżenia do sporządzonych opinii, niemniej zdaniem Sądu, zarzuty te nie miały charakteru zarzutów konkretnych i merytorycznych, które uzasadniałyby powołanie kolejnego biegłego, a jedynie polemizowały z treścią opinii już wykonanych.. Sąd nie znalazł zatem podstaw do kwestionowania prawidłowości ww. opinii. Opinia biegłego jest specyficznym dowodem, który podlega oczywiście ocenie Sądu, ale tylko pod względem fachowości osób, które ją sporządzili, dokładności przeprowadzonych badań, rzetelności oraz logiczności, jak też

sposobu motywowania i stopnia stanowczości wyrażonych w opinii biegłego wniosków. Sąd nie może natomiast czynić ustaleń sprzecznych z opinią biegłego, jeśli jest ona prawidłowa i jeżeli odmienne ustalenia nie mają oparcia w pozostałym materiale dowodowym. Sąd nie znalazł także podstaw do powołania dowodu z opinii innych biegłych. Potrzeba powołania innego biegłego powinna wynikać z okoliczności sprawy, a nie z samego niezadowolenia strony. Sąd Okręgowy uznał że wszystkie okoliczności sprawy zostały już dostatecznie wyjaśnione i nie ma powodu by przedłużać postępowanie powołując kolejnych biegłych.

Sąd podkreślił, iż dla wykazania uprawnień do renty rodzinnej na podstawie art. 68 ust. 1 pkt 3 ustawy emerytalnej koniecznym jest stwierdzenie koniunkcji: istnienia całkowitej niezdolności do pracy oraz jej powstania w okresach wymienionych w punkcie 1 lub 2 tego przepisu, czyli przed ukończeniem 16 roku życia lub do ukończenia nauki w szkole, jeżeli ubezpieczony kontynuuje naukę po 16 roku życia, nie później niż do osiągnięcia 25 roku. Wymóg ten, w kontekście opinii biegłych, zdaniem Sądu Okręgowego nie został przez wnioskodawcę jednak spełniony. Z tych przyczyn odwołanie M. D. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R., nr (...), z 18 stycznia 2018 roku musiało zostać oddalone.

Z kolei w odniesieniu do odwołania dotyczącego decyzji z 18 stycznia 2018 roku, dotyczącej odmowy prawa do renty socjalnej, sąd wskazał że

w tym zakresie stan faktyczny w przedmiotowej sprawie był bezsporny pomiędzy stronami i wynikał z dokumentów zawartych w aktach rentowych i aktach sprawy. M. D. od dnia 31 stycznia 2013 roku ma przyznane prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy na stałe.

Natomiast w ustawie z dnia 27 czerwca 2003 roku o rencie socjalnej (Dz.U.2018.1340) w art. 4 ust. 1 przewidziano, że renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

- 1) przed ukończeniem 18 roku życia;
- 2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej – przed ukończeniem 25. roku życia;
- 3) w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Odwołujący ma jednak przyznane od dnia 31 stycznia 2013 roku prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. W tym kontekście wskazał sąd, że art. 7 ust. 1 ustawy o rencie socjalnej zawiera przesłanki negatywne, powodujące, że z prawa tego skorzystać nie mogą osoby uprawnione do emerytury, uposażenia w stanie spoczynku, renty z tytułu niezdolności do pracy, renty inwalidzkiej lub osoby pobierającej świadczenie o charakterze rentowym z instytucji zagranicznych, renty strukturalnej, a także osoby uprawnionej do zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego lub rzeczywistego świadczenia kompensacyjnego, a także osoby będącej właścicielami lub posiadaczami (samoistnymi lub zależnymi) nieruchomości rolnej o powierzchni użytków rolnych przekraczających 5 ha przeliczeniowych.

Zatem przepisy prawa ubezpieczeń społecznych przewidują sytuacje w których posiadanie prawa do określonego świadczenia stanowi negatywną przesłankę do nabycia prawa do innego świadczenia. Odwołujący jako osoba niezdolna do pracy i mająca jednocześnie przyznane prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy nie może zatem nabyć jednocześnie prawa do renty socjalnej.

Sąd Najwyższy w wyroku z 19 kwietnia 2011 roku, sygn. akt I UK 343/10 wskazał, że renta socjalna jest świadczeniem o szczególnym charakterze i jest ona przyznawana osobom, które ze względu na stan zdrowia nie mają jakiegokolwiek stażu ubezpieczeniowego, gdyż ich niezdolność powstała przed wejściem na rynek pracy. Renta socjalna stanowi świadczenie o charakterze zabezpieczającym, kompensującym brak możliwości uzyskania uprawnień do świadczenia z systemu ubezpieczeń społecznych, a jej celem jest zapewnienie osobie, spełniającej ustalone warunki do przyznania tego świadczenia, środków finansowych niezbędnych do życia. Zatem jeżeli o rentę socjalną ubiega się osoba, która

ma prawo do świadczenia z ubezpieczenia społecznego, to przyznanie jej prawa do renty socjalnej nie jest możliwe albowiem byłoby to sprzeczne z celem dla którego renta socjalna została ustalona.

Biorąc pod uwagę powyższe, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołania M. D. o czym orzekł jak w punkcie 1. sentencji.

O kosztach zastępstwa procesowego w punkcie 2. sentencji wyroku Sąd orzekł na podstawie § 15 ust. 2 w zw. z § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U.2016.1714).

Powyższy wyrok został zaskarżony apelacją w całości przez pełnomocnika wnioskodawcy.

Apelacja zarzuca:

Sprzeczność istotnych ustaleń sądu wynikająca z naruszenia art. 233 par. 1 k.p.c, poprzez przyjęcie, że trwała niezdolność do pracy skarżącego powstała dopiero w styczniu 2013 roku w sytuacji gdy ze zgromadzonej dokumentacji medycznej wynika, że obecny stan zdrowia skarżącego jest wynikiem długoletniej choroby cukrzycowej i skutków jakie ona powoduje, a która to choroba została zdiagnozowana już w wieku 2 lat, co wskazuje na spełnienie uprawnień do renty rodzinnej wobec wcześniejszego nastąpienia stanu trwałej niezdolności do pracy niż w styczniu 2013 roku,

- dowolną ocenę opinii biegłego z zakresu okulistyki i pominięcie, że biegły okulista w opinii uzupełniającej z 4 marca 2019 wskazał, że słaba ostrość wzroku wynika z powikłań spowodowanych przebiegiem wieloletniej cukrzycy insulino zależnej, co potwierdza twierdzenia skarżącego o istotnym wieloletnim wpływie cukrzycy na jego stan zdrowia i wcześniejsze nastąpienie trwałej niezdolności do pracy wobec stanu jego zdrowia od wieku dziecięcego, - pominięcie dokumentacji medycznej wskazującej na wcześniejsze podejmowanie leczenia w kierunku jaskry niż styczeń 2013, co wskazuje na powstanie trwałej niezdolności do pracy we wcześniejszym okresie,

- błędne uznanie, że nie zachodzą podstawy do przyznania renty socjalnej w sytuacji gdy sytuacja życiowa i bardzo trudna sytuacja materialna skarżącego przemawia za przyznaniem prawa świadczeń socjalnych pozwalających na zadbanie o poprawę stanu zdrowia.

Skarżący domaga się zmiany wyroku i przyznania prawa do renty socjalnej i rodzinnej oraz zasądzenia kosztów postępowanie odwoławczego, zasądzenie ze na rzecz pełnomocnika kosztów nieuiszczonej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Sąd Apelacyjny zważył.

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem sporu było, czy wnioskodawca spełnił wszystkie przesłanki warunkujące przyznanie mu prawa do renty socjalnej i renty rodzinnej. W zakresie prawa do renty rodzinnej sporna była data powstania całkowitej niezdolności do pracy. W powyższym zakresie, w ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy prawidłowo zgromadził i ocenił materiał dowodowy, a w swych ustaleniach i wnioskach nie wykroczył poza ramy swobodnej oceny wiarygodności i mocy dowodów wynikające z przepisu art. 233 k.p.c., nie popełnił też uchybień w zakresie ustalonych faktów, które uzasadniałyby ingerencję w treść zaskarżonego orzeczenia. W konsekwencji Sąd odwoławczy, oceniając jako prawidłowe ustalenia faktyczne i prawne dokonane przez Sąd pierwszej instancji, uznał je za własne, co oznacza, iż zbędnym jest ich szczegółowe powtarzanie w uzasadnieniu wyroku Sądu odwoławczego. Podkreślenia wymaga, że jeśli apelujący chce podważyć sędziowską ocenę dowodów, nie może ograniczyć się do przedstawienia własnej oceny, mającej de facto swoje źródło jedynie w przekonaniu o wcześniejszej dacie powstania całkowitej niezdolności do pracy.

Stwierdzenie daty niezdolności do pracy wymaga wiadomości specjalnych, toteż podstawę ustaleń w pierwszej kolejności stanowią dowody z opinii biegłych sądowych, posiadających specjalistyczną wiedzę medyczną adekwatną do rodzaju schorzeń osoby zainteresowanej uzyskaniem świadczenia. Dowód tego rodzaju podlega wprawdzie

ocenie Sądu ale tylko pod względem fachowości, rzetelności oraz logiczności oraz sposobu motywowania i stopnia stanowczości wyrażonych w opinii biegłego wniosków. Sąd natomiast nie wkracza w sferę wiedzy specjalistycznej; Sąd może pomijać oczywiste pomyłki biegłego, nie może jednak w miejsce merytorycznych poglądów biegłego wprowadzać własnych stwierdzeń.

Z podzielonych przez Sąd opinii biegłych z zakresu diabetologii i okulistyki jednoznacznie wynika, że z uwagi na charakter schorzeń, ich przebieg i zaawansowanie późnych powikłań narządowych istnienie u opiniowanego trwała całkowita niezdolności do pracy, która to powstała w styczniu 2013 roku. Biegła z zakresu okulistyki – Z. G. wskazała, że z badania okulistycznego z dnia 19 czerwca 2007 roku, a więc wykonanego w czasie, kiedy skarżący miał 21 lat, wynika, że w tym czasie skarżący miał pełną ostrość obu oczu, zaś z badania z dnia 31 maja 2007 roku, wynika, że pole widzenia wnioskodawcy było w granicach normy. Dokumentacja medyczna potwierdza też wizytę w dniu 22 czerwca 2011 roku z pełną ostrością wzroku obu oczu po korekcji szklami i prawidłowym ciśnieniem wewnątrzgałkowym oraz dalszymi wizytami odnoszącymi się jedynie do kontroli i leczenia podwyższonego ciśnienia wewnątrzgałkowego.

Podkreślić należy, iż dla wykazania uprawnień do renty rodzinnej na podstawie art. 68 ust. 1 pkt 3 ustawy emerytalnej koniecznym jest stwierdzenie, że całkowita niezdolność do pracy powstała w okresach wymienionych w punkcie 1 lub 2 tego przepisu, czyli przed ukończeniem 16 roku życia lub do ukończenia nauki w szkole, jeżeli ubezpieczony kontynuuje naukę po 16 roku życia, nie później niż do osiągnięcia 25 roku. Nie jest wystarczające stwierdzenie podejmowanego wcześniej leczenia, czy też związku istniejącej całkowitej niezdolności do pracy (co nie jest kwestionowane) z naruszeniem sprawności organizmu powstałym w okresie dzieciństwa. Okoliczności, że stan wzroku wnioskodawcy jest wynikiem jego schorzeń powstałych w okresie wcześniejszym nie ma znaczenia dla oceny jego uprawnień do renty rodzinnej.

Odnosząc się do zarzutów w zakresie nie przyznania renty socjalnej wskazać należy, że M. D. od dnia 31 stycznia 2013 roku ma przyznane prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy na stałe.

Zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 roku o rencie socjalnej (Dz.U.2018.1340) renta socjalna nie przysługuje osobie uprawnionej do emerytury, uposażenia w stanie spoczynku, renty z tytułu niezdolności do pracy, renty inwalidzkiej lub pobierającej świadczenie o charakterze rentowym z instytucji zagranicznych, renty strukturalnej, a także osobie uprawnionej do zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego lub nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego. Jak zatem wynika z treści cytowanego przepisu jedną z sytuacji skutkujących brakiem uprawnień do renty socjalnej jest "uprawnienie do renty z tytułu niezdolności do pracy". Oznacza to, że skarżący mająca jednocześnie przyznane prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy nie może nabyć jednocześnie prawa do renty socjalnej.

Renta socjalna jest świadczeniem o szczególnym charakterze i jest ona przyznawana osobom, które ze względu na stan zdrowia nie mają jakiegokolwiek stażu ubezpieczeniowego, gdyż ich niezdolność powstała przed wejściem na rynek pracy. Renta socjalna stanowi świadczenie o charakterze zabezpieczającym, kompensującym brak możliwości uzyskania uprawnień do świadczenia z systemu ubezpieczeń społecznych, a jej celem jest zapewnienie osobie, spełniającej ustalone warunki do przyznania tego świadczenia, środków finansowych niezbędnych do życia. Podkreślić należy, iż przepisy prawa ubezpieczenia społecznego mają charakter bezwzględnie obowiązujący. Tworzą system prawa ścisłego, zamkniętego. Nie mogą być przeto interpretowane rozszerzająco, zwłaszcza przy zastosowaniu reguł wykładni aksjologicznej. Oznacza to, iż przy ocenie czy stronie przysługuje prawo do świadczenia organ rentowy i sąd nie może uwzględniać innych przesłanek, aniżeli tych które wymienił ustawodawca jako warunkujące powstanie prawa do tego świadczenia. W świetle obowiązujących przepisów obojętna dla powstania prawa do renty socjalnej i rodzinnej jest sytuacja materialna i życiowa osoby ubiegającej się o to świadczenie. Stąd argumentacja zawarta w apelacji powołująca trudną sytuację skarżącego nie daje podstaw do uznania rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego za wadliwe.

Zaskarżony wyrok odpowiada prawu. Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd orzekł na podstawie § 16 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu.

